

Vīrs min velna vecumu

Latviešu tautas pasaka

Andras Otto ilustrācija

Dzeguzes attēls no Locaguapa - Paša darbs, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=23230424>

Tautas ticējumi par dzeguzi:

<http://valoda.ailab.lv/folkloraticejumi/dzeg.htm>

6269. Lai vasarā nenodegtu, tad pavasarī, kad dzeguze nokūkojusi, sniegā, kas ir vēl manāms laukos, jānomazgājot mute, tad vasaru saulē nenodegot.

/E. Aizpurve, Lubāna/

6511. Ja dzeguze kūko pēc Pēterdienas, būs silts rudens.

/Aizsils, Lubāna/

Reiz vīrs gāja pa mežu. Mežā viņš satika velnu. Velns tūlīt piegāja pie vīra un teica: “Uzmini, cik es esmu vecs, tad dabūsi trīs maisus naudas!”

Vīrs padomāja. Dabūt naudu būtu ļoti labi. Dabūt trīs maisus būtu vēl labāk.

Tad varētu dzīvot, kā patīk! Bet kā lai uzmin, cik velnam gadu? Vīrs padomāja un teica: "Šodien es neminēšu. Atnāc rīt, un es pateikšu, cik tev gadu."

Velns bija ar mieru un apsolījās atnākt rīt. Viņi norunāja laiku. Nākamajā dienā vīrs aizgāja pirmais, ielīda krūmos un gaidīja, kad atnāks velns. Kad velns atnāca, vīrs sāka kūkot kā

dzeguze. Velns klausījās, klausījās un tad teica: "Vai tu traks! Esmu deviņdesmit deviņus gadus nodzīvojis, bet nekad

neesmu dzirdējis, ka ziemā dzeguze kūko!”

Tā nu vīram visa gudrība bija rokā. Viņš gāja pie velna. Velns vīram prasīja, vai varēs pateikt, cik viņam ir gadu. Vīrs uz viņu paskatījās un teica: “Man liekas, ka tu esi deviņdesmit deviņus gadus vecs.”

Velns brīnījās, bet nekā nevarēja darīt. Velnam bija jāatdod vīram nauda. Viņš atnesa visus trīs maisus. Vīrs nu varēja labi dzīvot. Viņam nekā vairs netrūka.

Skolotāju / vecāku lapa

Vīrsraksts: Vīrs min velna vecumu

Latviešu tautas pasaka

Illustrators: Andra Otto

Līmenis

LIX: 28

Valodas līmenis: A2

Piemērotais vecums: 2.-4. klase

Vārdu saraksts

Pamata vārdu krājums

atdot	to give back
atnākt	to arrive
dabūt	to get
diena	day
dzīvot	to live
gaidīt	to wait for
ielīst	to crawl into
iet	to go, to walk
klausīties	to listen
mežs	forest, woods
nauda	money
nākamais, -ā	next
(ne)minēt	(not) to guess
(pa)domāt	to think
(pa)skatīties	to look at
(ne)trūkt	(not) to lack
pirmais, -ā	first
šodien	today
teikt	to say
(uz)minēt	to guess
vīrs	man
ziema	winter

Paplašinātais vārdu krājums

apsolīt	to promise
atnest	to bring
brīnīties	to be in awe
deviņdesmit deviņi	ninty nine
dzeguze	cuckoo
krūms	bush
kūkot	to sing (like a bird)
maiss	bag
satikt	to meet
velns	the devil

Frāzes

būt ar mieru	to be willing
cik es esmu vecs	how old I am

dzīvot, kā patīk *to live as you like*
 nu visa gudrība bija rokā -
 'kaut ko uzzināt, saprast' *to have all the information at hand*

norunāt laiku *to agree to a time*
 Vai tu traks! *Are you crazy?*

Pārrunu jautājumi

- Kas ir pasaka?
- Kas ir tautas ticējums?
- Vai zini kādu tautas ticējumu?
- Kur velns dzīvo?
- Vai velni staigā pa zemes virsu?
- Ko nozīmē kādu izjokot?
- Vai esi kādreiz kādu izjokojis? Ko tu darīji?
- Kādus putnus tu pazīsti?
- Vai zini, kā latviski "saka" dažādi putni un kā šo putnu dziedāšanu sauc?

Nodarbības stundā

1. Skolotājs izvēlas vienu vai vairākus ticējumus par dzeguzi no šīs vietnes: <http://valoda.ailab.lv/folkloraticejumi/dzeg.htm> un pārrunā to nozīmi ar skolēniem. Skolēni izvēlas kādu ticējumu un to ilustrē.

Uzdevumi / Darba lapas

1. Izteicieni - 1. uzdevums
2. Darbības vārdi - 2. uzdevums
3. Velns latviešu tautas pasakās - 3. uzdevums
4. Lietvārdi un īpašības vārdi - 6. uzdevums

Rakstu darbi

1. Pasaka par velnu - 4. uzdevums
2. Viena dziesma, otra dziesma - 5. uzdevums

Runas vingrinājumi

1. Skolēni sadalās pa pāriem, un katrs pāris kopā izlasa 5. uzdevumā uzrakstīto sarunu.

Papildu

1. Kas ir pasaka?

Izteicieni

Savieno izteicienu ar pareizo tulkojumu angļu

valodā!

dzīvot, kā patīk	<i>Are you crazy?</i>
norunāt laiku	<i>to live as you like</i>
Vai tu traks!	<i>to agree to a time</i>

Uzzīmē attēlu, kas paskaidro izteicienu!

Vai tu traks!

norunāt laiku

dzīvot, kā patīk

Darbības vārdi

Atrodi pasakā visus darbības vārdus un pasvītrotos ar sarkanu zīmuli! Tad izvēlies trīs darbības vārdus ilustrēšanai un attēlo tos zemāk esošajos lodziņos!

<i>Darbības vārds</i>	<i>Ilustrācija</i>

Cik darbības vārdu pasakā atradi? _____

Velns latviešu tautas pasakās

*Aplūko velnu katrā attēlā! Kas visiem velniem ir kopīgs?
Kas tiem ir atšķirīgs? Ieraksti attiecīgajās tabulas ailēs!*

Kopīgais	Atšķirīgais

Pasaka par velnu

Uzraksti pasaku par velnu un ilustrē to!

Kas dzied?

*Noklausies šos ierakstus! Nogaidi, līdz ieraksts sāk skanēt!
Tad klausies uzmanīgi!*

Pirmais ieraksts – dziesma, fonā vakarlēpis,
dziedātājstrazds u.c.

Otrais ieraksts – dziesma

Kā sauc putnu, ko dzirdi šajos ierakstos? _____

Iedomājies sarunu starp diviem putniem! Uzraksti to!

Lietvārdi un īpašības vārdi

Uzraksti katram lietvārdam raksturīgu īpašības vārdu!

0. dzeltena jaka

1. _____ diena

2. _____ mežs

3. _____ nauda

4. _____ vīrs

5. _____ ziema

6. _____ dzeguze

7. _____ krūms

8. _____ maiss

9. _____ velns